GUJTEST

GUJARAT TET-1
ENGLISH MEDIUM SERIES

BOOK 02

ગુજરાતી ભાષા

અર્થગ્રહણ, વ્યાકરણ અને પરીક્ષાલક્ષી અભ્યાસ

01 ગદ્ય અને કાવ્યનું અર્થગ્રહણ

02 જોડણી, વ્યાકરણ અને શબ્દપ્રયોગ

03 પ્રકરણવાર અભ્યાસ અને અગાઉના પ્રશ્નો

પ્રથમ આવૃત્તિ · નવેમ્બર ૨૦૨૬

GUJTEST

સમજૂતી · ઉદાહરણો · જવાબ સાથે અગાઉના પ્રશ્નો

gujtest.com

અનુક્રમણિકા

અર્થગ્રહણ અને અનુમાન ૫
વાંચનના હેતુ અને અર્થના સ્તર ૯
પાત્ર,પ્રસંગ અને દૃષ્ટિકોણ ૧૨
ગદ્યના પ્રકાર અને વાંચન ૧૫
વૈજ્ઞાનિક ગદ્ય અને કારણકાર્ય ૧૯
વર્ણનાત્મક અને વિચારપ્રધાન લખાણ ૨૨
નાટ્યખંડ,સંવાદ અને વર્ગવ્યવહાર ૨૫
સંવાદ,નાટ્યસૂચના અને અભિવ્યક્તિ ૨૮
કાવ્યનું અર્થઘટન ૩૧
કાવ્ય,કલ્પના અને લય ૩૪
અલંકારના પ્રકાર અને ઓળખ ૩૭
કાવ્યનો શબ્દાર્થ,ભાવ,લય અને છંદ ૪૭
વર્ણવિચાર,જોડણી અને શબ્દભંડોળ ૫૭
શબ્દાર્થ,રૂઢિપ્રયોગ અને કહેવત ૭૨
રૂપવિચાર,લિંગ,વચન અને વિભક્તિ ૮૦
સંજ્ઞા,સર્વનામ અને અન્ય શબ્દભેદ ૯૦
ક્રિયાપદ,કાળ,કૃદંત અને વાક્યમેળ ૧૦૪
દ્વિરુક્તિ,રવાનુકારી અને નિપાત ૧૧૫
સમાસ,સંધિ અને શબ્દરચના ૧૨૨
વાક્યનાં અંગો,ઉપવાક્ય અને અન્વય ૧૩૯

GUJTEST

GUJTEST | TET-1 ENGLISH MEDIUM | FREE DEMO 02
Selected pages from the final book | Sample 3/6 | Original page 5

પ્રકરણ ૧

અર્થગ્રહણ અને અનુમાન

લખાણ શું કહે છે?

વાંચનનો પહેલો હેતુ લખાણમાં રજૂ થયેલો વિચાર સમજવાનો છે.સીધી માહિતી માટે લખાણમાં નામ,ઘટના,કારણ અથવા ક્રમ શોધીએ.**મુખ્ય વિચાર** માટે પૂછીએ કે લેખકે બધી વિગતો દ્વારા કઈ વાત સમજાવી છે.શીર્ષક મુખ્ય વિચારને અનુરૂપ અને લખાણના વ્યાપ જેટલું હોવું જોઈએ.એક નાનકડી વિગતને શીર્ષક બનાવી દેવાથી બાકી લખાણનું પ્રતિનિધિત્વ થતું નથી.

અનુમાન કેવી રીતે કરવું?

અનુમાન એટલે લખાણની નિશાની અને સામાન્ય જાણકારી જોડીને કાઢેલો આધારભૂત અર્થ.‘કાનુએ દુકાન પાસેની છત નીચે ઊભા રહી પલળેલું દફતર સાફ કર્યું’માંથી વરસાદ પડ્યો હોવાની શક્યતા જણાય છે.વરસાદ કેટલો પડ્યો કે કાનુએ છત્રી કેમ લીધી નહીં,એ માહિતી વાક્યમાંથી નક્કી કરી શકાતી નથી.

અજાણ્યા શબ્દનો અર્થ સમજવા તેની આસપાસની ક્રિયા,ઉદાહરણ,**સમાનાર્થી** કે વિરોધી શબ્દ જોવો.‘બપોરે શેરી નિર્જન હતી.કોઈ દુકાન ખુલ્લી ન હતી અને એકેય માણસ દેખાતો ન હતો.’અહીં ‘નિર્જન’નો અર્થ ‘માણસોની અવરજવર વગરની’ એમ સમજાય છે.

વાંચનખંડ

શાળાની જૂની બારી પાસે થોડાં પુસ્તકો પડ્યાં હતાં.રુચિએ તેમાંની ચિત્રવાર્તા ઉઠાવી,પણ ઘંટ વાગતાં પાછી મૂકી દીધી.બીજે દિવસે શિક્ષકે બારી પાસે નાનું વાંચનમથક ગોઠવ્યું.બે અઠવાડિયાંમાં બાળકો ત્યાંથી પુસ્તકો લઈ જવા લાગ્યાં.એક સવારે રુચિએ પોતાની વાંચેલી વાર્તા અંગે લખેલો નાનો અભિપ્રાય બારી પાસે મૂક્યો.સાંજે ત્યાં બીજા બે અભિપ્રાય પણ દેખાયા.

વાંચનમથકથી શું બદલાયું?

‘વાંચનમથક ગોઠવવાથી શું બદલાયું?’ પહેલા માત્ર પુસ્તકો પડ્યાં હતાં.પછી બાળકો તેને લઈ જવા લાગ્યાં અને પોતાના અભિપ્રાય મૂકવા લાગ્યાં.એટલે ફેરફાર વાંચવાની તક સાથે વાંચન અંગે વાત વહેંચવામાં પણ થયો.

લખાણની નિશાની	સંદર્ભ	અનુમાન	ચકાસણી

લખાણના આધારથી અનુમાન કરવાની રીત.

> યાદ કરીને જુઓ • લખાણમાં સીધું કહેવાયું હોય તે અને પુરાવાથી કાઢેલો અર્થ અલગ પાડો.

અગાઉની પરીક્ષાના પ્રશ્નો

ઉપર સમજાવેલા મુદ્દાઓમાંથી અગાઉની TET-1 પરીક્ષાઓમાં નીચેના પ્રશ્નો પૂછાયા હતા.

TET-1 · 2025 · અંગ્રેજી માધ્યમ · સેટ A · પ્રશ્ન 41 · પુનર્લેખિત

૧. ‘સાચી મૈત્રી’ના ગદ્યખંડમાં એક પાત્ર પોતાના લાભ કરતાં મિત્રનું ભલું પહેલાં વિચારે છે. આ વર્તન કયો ગુણ દર્શાવે છે?

અ. ત્યાગભાવના
બ. ઈર્ષ્યા
ક. આત્મપ્રશંસા
ડ. અવિશ્વાસ

સાચો જવાબ · અ. ત્યાગભાવના
સમજૂતી. પાત્રનું વર્તન મિત્ર માટે કંઈક છોડવાની તૈયારી બતાવે છે.

પ્રકરણના અંતે અભ્યાસ

૧. ‘વાંચનમથક’ માટે સૌથી યોગ્ય સમજ કઈ?

અ. પરીક્ષા લખવા માટેનો ખંડ
બ. વાંચવા પુસ્તકો મળી શકે એવું ગોઠવેલું સ્થાન
ક. ઘંટ વગાડવાનું સ્થાન
ડ. રમત માટે નક્કી કરેલું મેદાન

૨. બીજા બે અભિપ્રાય દેખાયા પરથી કયું અનુમાન યોગ્ય છે?

અ. રુચિએ બધાં અભિપ્રાય પોતે લખ્યા.
બ. દરેક બાળકને એક જ પુસ્તક ગમ્યું.
ક. અન્ય લોકોએ પણ વાંચન અંગે પોતાનો વિચાર મૂક્યો.
ડ. વાંચનમથક બંધ કરી દેવામાં આવ્યું.

૩. ખંડનું સૌથી યોગ્ય શીર્ષક કયું?

અ. બારી પાસેનું વાંચનમથક
બ. બપોરનો ઘંટ
ક. શાળાનું મેદાન
ડ. પુસ્તકની કિંમત

૪. “શાળાની છત પરથી પાણી નળી વાટે ટાંકીમાં વળ્યું.બીજા દિવસે તે પાણીથી ક્યારા સિંચાયા.”યોગ્ય અનુમાન કયું?

અ. ટાંકીમાં નળનું પાણી ભર્યું.
બ. એકત્ર કરેલા પાણીનો ફરી ઉપયોગ થયો.
ક. નળી બીજા દિવસે તૂટી ગઈ.
ડ. પાણી પીવા માટે વપરાયું.

૫. “રીના બોલવા ઊભી થઈ,પણ મંચ સામે નજર પડતાં થોડી થંભી.” સંકોચનો સીધો સંકેત કયો?

અ. રીના ઊભી થઈ.
બ. રીના મંચ પર બોલી.
ક. નજર પડતાં થોડી થંભી.
ડ. મંચ શાળામાં હતો.

૬. “આજે બપોરે પુસ્તકાલય બંધ રહેશે.પુસ્તકો આવતીકાલે જમા કરાવી શકાશે.”લેખકનો મુખ્ય હેતુ શું છે?

અ. પુસ્તકોની યાદી આપવી
બ. બંધનો સમય અને પુસ્તક જમા કરવાની નવી તક જણાવવી
ક. લેખકનો અભિપ્રાય નોંધવો
ડ. પુસ્તકાલય બંધ કરાવવું

૭. “સીમાએ મિત્રને સીધો જવાબ આપ્યો નહીં.તેણે બે ઉદાહરણ બતાવી કહ્યું કે બંને અજમાવી જો.”તેના વર્તનનો ભાવ કયો છે?

અ. સીમાએ મિત્રને અજમાવવાની મનાઈ કરી.

બ. સીમાએ મિત્રનો નિર્ણય લઈ લીધો.

ક. સીમાને ઉદાહરણ સમજાયું નહીં.

ડ. સીમાએ ઉકેલ શોધવાનો અવકાશ આપ્યો.

જવાબ અને સમજૂતી

૧. બ. ખંડમાં ત્યાંથી પુસ્તકો લઈ જવાનો અને વાંચનના અભિપ્રાય મૂકવાનો ઉલ્લેખ છે.

૨. ક. વધુ અભિપ્રાય મૂકાયા એ વાત ભાગીદારી વધ્યાનો આધાર આપે છે.

૩. અ. આખો ખંડ વાંચનમથક અને ત્યાંથી શરૂ થયેલી પ્રવૃત્તિ વિશે છે.

૪. બ. પ્રથમ વાક્ય સંગ્રહ અને બીજું વાક્ય એ જ પાણીનો ઉપયોગ દર્શાવે છે.

૫. ક. ‘થોડી થંભી’ વર્તનમાં આવેલો એવો ફેર છે જે સંકોચનું અનુમાન ટેકે છે.

૬. બ. સૂચનામાં કામની બે વિગતો છે.બપોરે બંધ અને આવતીકાલે પરત આપવાની તક.

૭. ડ. બંને અજમાવવાનું સૂચન મદદ સાથે સ્વતંત્ર નિર્ણયનો અવકાશ આપે છે.

GUJTEST